Hyvää marjakesää ja poimijoita odotellessa

27.4.2020

Koronaepidemia on aiheuttanut keskustelua ulkomaisten marjanpoimijoiden riittävyydestä tänä vuonna. Vuosina 2018 – 2019 ulkomailta Suomeen tulleet poimijat ovat keränneet hieman päälle 90 prosenttia kauppaan tulleesta kotimaisesta metsämarjasadosta. Vuosikymmenen alussa vastaava osuus oli hieman alle 80 prosenttia. Sen sijaan metsäsienten keruussa ulkomaisten poimijoiden osuus on ollut vain viisi prosenttia viime vuonna.

Ruokavirasto ja edeltäjänsä Maaseutuvirasto ovat keränneet osana MARSI-tutkimusta poimijatietoja vuodesta 2011 alkaen. Kyselyjä on toteuttanut Kantar TNS Agri Oy. Varsinaisia marjatietoja on tilastoitu jo vuodesta 1977 alkaen.

Ulkomailta Suomeen tulleilla poimijoilla on siis ollut tärkeä merkitys metsämarjojen talteenotossa. Koronaviruskevät on kuitenkin tuonut huolen myös marja-alalle. Kun Suomen rajat ovat suljetut, on julkisuudessa keskusteltu myös maatilojen ja marjayritysten kausityövoiman saatavuudesta osana ruokaketjun huoltovarmuuden turvaamista. Maaseudun Tulevaisuus –lehdessä kirjoitettiin taannoin, että osa maatiloista on saanut toivomaansa ulkomaista aputyövoimaa.

Luonnonolot vaikuttavat marjasatoihin

Yksi asia on keskustelussa kuitenkin unohtunut: Metsämarjat ovat tulevien kesäsäiden armoilla ja satoennusteita voidaan tehdä vasta alkukesällä. Mustikka, puolukka ja lakka eli suomuurain ovat Suomen tärkeimmät metsämarjat. Vuonna 2019 markkinoille tuli mustikkaa, puolukkaa ja lakkaa noin kymmenen miljoonaa kiloa. Vuodet eivät ole veljeksiä ja esimerkiksi vuonna 2015 marjasato oli viimevuotista suurempi eli noin 17 miljoonaa kiloa.

Säiden lisäksi metsänhoito ja pölyttäjät vaikuttavat marjasatoihin. Poimija-aktiviteettiin puolestaan vaikuttavat satomäärät ja poimijoille maksettavat palkkiot. Ennen EU-aikaa marjamarkkinat olivat paljolti kansalliset. Muiden maiden marjasadot ja maailmanmarkkinat vaikuttavat nykyään kotimaisten marjojen hintatasoon.

Vielä on kuitenkin aikaa marjojen kypsymiseen. Toivotaan, että koronavirusvaara menee nopeasti ohi ja suurin osa poimijoista pysyy terveinä. Toivotaan, jotta kesä 2020 antaa hyvät metsän antimet ja poimijoita saadaan luonnontuoteliiketoiminnan avuksi.

Ulkomailta Suomeen tulleilla poimijoilla on tärkeä merkitys metsämarjojen talteenotossa (kuva: Risto Lauhanen).

Makuja maakuntien metsistä

Metsämarjat ovat tärkeitä osana ruokaketjua muun muassa marjojen terveysvaikutusten takia. Mustikkaa on viety paljon Aasiaan ja Ruotsiin. MARSI-tutkimuksen mukaan vienti oli runsaat miljoona kiloa viime vuonna. Esimerkiksi koe-eläimille tehdyssä Anne Kivimäen väitöstutkimuksessapuolukan todettiin edistävän laihduttamista. Lisäksi metsämarjojen poimiminen tarjoaa kansalaisille virkistävää vihreää hoivaa luonnossa.

Seinäjoen ammattikorkeakoulun ruokayksikkö on mukana Suomen metsäkeskuksen koordinoimassa Makuja maakunnan metsistä –hankkeessa. Manner-Suomen maaseutuohjelman, Etelä-Pohjanmaan Ely-keskuksen ja yksityisten rahoittama hanke edistää osaltaan luonnontuotteiden käyttöä Etelä-Pohjanmaalla.

Risto Lauhanen, MMT
Kari Laasasenaho, FT
SeAMK Ruoka